

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / telefon uredništva 2440, uprave 245.
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Neizogibno proti polomu

Rooseveltove govore proti fašizmu - Predlog za poostreitev sankcij bo stavila Švedska - Badoglio zahteva še 150.000 mož - Vedno večji odpor v sami Italiji - Italijanski tisk o Rooseveltovem govoru

LONDON, 7. januarja. Z zanimanjem se tu pričakuje sklep ameriškega kongresa glede novega zakona o nevtralnosti Združenih držav Severne Amerike. Važno so v tem zakonu določitve glede pooblastij predsedniku, da sme prepovedati dobavo surovin vojskojočim se državam, ako je to potrebno za podkrepitev nevtralnosti Združenih držav. Sklep kongresa bo napravljen najbrže danes. Listi komentirajo obširno Rooseveltov govor, v katerem je orisal položaj v Evropi kot zelo nevaren in dejal, da ogrožajo diktatorski režimi svetovni mir. Roosevelt ni nikjer govoril direktno o Italiji in Mussoliniju, vendar pa je bil ves njegov govor strahotna obsodba fašizma in politike rimskega diktatorja. Vsi, ki hočejo mir, so po Rooseveltovih besedah dolžni sopomagati, da se odstranijo taki režimi in se da možnost mir želečim narodom, da uveljavijo svojo voljo. Po tem govoru skoraj ni dvoma, da bo kongres odobril osnutek novega zakona o nevtralnosti in bo potem stališče Združenih držav Severne Amerike močno okrepilo akcijo Društva narodov.

Med tem se tudi v diplomaciji ter v Društvu narodov pripravljajo na nadaljnje ukrepe proti Italiji. Pariški italijanski poslanik Cerutti je odpotoval v Rim, kjer bo v posebni misiji, da sporoči Mussoliniju Lavalovo izjavo glede nadaljnjega razvoja dogodkov. Laval sporoča Mussoliniju, naj mu še pred novim sestankom sveta Društva narodov sporoči dokončno take predloge za likvidacijo vojne v vzhodni Afriki, ki jih bosta mogla odobriti tudi Anglija in Društvo narodov. Ako Mussolini tega ne stori, Laval ne bo započel nobene nove akcije več. Splošno se sodi, da se odbor esemnajstih ne bo sestal pred zasedanjem sveta Društva narodov, ki se prične 20. t. m. Končni sklep glede vprašanja poostreitev sankcij proti Italiji se bo zaradi tega napravil v svetu Društva narodov. Predlog za poostreitev bo stavila najbrže Švedska.

Italijanska akcija v vzhodni Afriki je pa prišla med tem v velik zastoj. Vsi evropski listi poročajo, da je maršal Badoglio kot vrhovni poveljnik italijanskih čet razočaral tudi v Rimu. Splošno se je pričakovalo, da bo, ko je prevzel nasledstvo de Bono, pričel velike in nagle operacije proti Abesincem, namesto tega pa je moral preiti v defenzivo, v kateri so italijanske čete še sedaj. Iz zanesljivih virov se poroča, da je sedaj maršal Badoglio poslal Mussoliniju pismo, v katerem mu je opisal, da s sedanjim četami ni mogoče doseči nobenih uspehov. Ako bi se hotela pričeti nova uspešna italijanska ofenziva proti Abesiniji, bi morale biti poslani na abesinska bojišča še 150.000 mož iz Italije. Kako naj Italija tako velike nove čete spravi naglo v vzhodno Afriko, je seveda drugo vprašanje, toda morala bo najbrže izpolniti Badogliovo zahtevo, ker izjavlja maršal, da bo sicer prisiljen izprazniti še tista ozemlja, ki jih sedaj drži. Zaradi teh pošiljatev bi bila v Italiji potrebna nova mobilizacija.

Proti novim vpoklicem in odpošiljanju novih čet v vzhodno Afriko pa vstaja v sami Italiji velik odpor. Splošno se opaža, da v Italiji niti v vodstvu fašizma ni

več soglasja. Samo Mussolini je s svojim najožjim krogom nepomirljiv in nepopustljiv ter hoče svojo akcijo trmoglavo voditi dalje, ne oziraje se na posledice. Vsi drugi, zlasti tudi vojaški krogi, pa uvidevajo vsak dan bolj, da se mora Mussolinijeva politika ob sedanjem splošnem odporu vsega sveta končati prej ali slej samo s popolnim polomom. Nova mobilizacija z odpošiljanjem po maršalu Badogliu zahtevanih čet v vzhodno Afriko, bi torej utegnla naleteti v Italiji sami na nevaren odpor.

Ves svet ogorčen na Italijo

Z bombardiranjem egiptске bojnišnice je izgubila Italija tudi simpatije Egipta

PARIZ, 7. januarja. Po bombardiranju bojnišnice ameriške misije Rdečega križa pri Desiji in bombardiranju bojnišnice švedske misije pri Dolu, so sedaj italijanska letala uničila tudi bojnišnico egiptške Rdečega polumeseca in baje znova neko bojnišnico ameriškega Rdečega križa. Bojnišnico egiptškega Rdečega polumeseca so bombardirali Italijani pri Dagaburju in so jo popolnoma uničili. To bombardiranje je vzbudilo po vsem svetu novo silno ogorčenje, zlasti pa v Egiptu. Kakor je znano, se je bilo

RIM, 7. januarja. Mussolinijev organ »Popolo d'Italia« objavljaja uvodnik, v katerem se bavi z Rooseveltovim govorom in pravi, da je Amerika na najboljši poti, da postavi Italijo za barbarske narode. Rooseveltova politika spravlja Ameriko v evropske konflikte. Ta politika postaja podobna Wilsonovi. Končno pa odklanja vsako vmešavanje Amerike v notranje zadeve Italije. Enako piše »La Stampa«, ki pravi, da je Rooseveltov govor indirektna iniciativa za poostreitev sankcij.

Italijanom posrečilo s plačano propagando organizirati v samem Egiptu nerazpoloženje proti Angliji, vse kar je Italija s tolikim trudom pridobila, je pa sedaj v Egiptu naenkrat izgubila. Egiptsko javno mnenje se je po bombardiranju bojnišnice pri Dagaburju preko noči obrnilo proti Italiji. Egiptska vlada bo protestirala proti temu pri Društvu narodov, v Kahiru in po drugih mestih so pa bile večeraj in predvečerajšnjim velike in ogorčene demonstracije proti Italiji.

Berger-Waldenegg v Budimpešti

Edini opori fašistične Italije se pričenjata usodno porirati

BUDIMPEŠTA, 7. januarja. Te dni se pričakuje tu prihod avstrijskega zunanjega ministra Berger-Waldenegga, ki se na lovu sestane z madžarskim zunanjim ministrom Kanyo ter najbrže tudi ministrskim predsednikom Gömbösem. V zvezi s tem napovedanim prihodom avstrijskega zunanjega ministra se izve, da se bo razpravljalo o položaju, ki je nastal za Avstrijo in Madžarsko zaradi podpiranja Italije. Tako na Dunaju, kakor v Budimpešti prilajajo vsak dan bolj do spoznanja, da je politika fašistične Italije obsojena na neizogiben polom. Posledice italofilske politike se v Avstriji in Madžarski že sedaj bridko obču-

tijo. Obe državi sta izgubili na zahodu Evrope vse simpatije in vso podporo. Tako je na primer bila odbita prošnja Avstrije za odgoditev plačila anuitet in obresti mednarodnih posojil, na račun Madžarske je pa Anglija dala Jugoslaviji kompenzacije pri nakupu blaga z ozirom na izgube, ki jih ima Jugoslavija pri izvajanju sankcij proti Italiji. Ker se tudi Nemčija pripravlja na temeljito preorientacijo svoje politike, se zdi, da bosta Avstrija in Madžarska skupno zapustili Italijo. S tem v zvezi bo tudi obisk avstrijskega kancelarja dr. Schuschniggga v Pragi, kamor odpotuje najbrže okoli 20. t. m.

Transporti angleških čet

RIM, 7. januarja. Tukajšnji listi znova srdito napadajo Anglijo in pravijo, da pripravlja napad na Italijo. Po vestih teh listov je angleška vlada rekvirirala prekoatlantski parnik »Scythia«, last Cunard Line. Parnik se naglo preurejuje za prevoz angleških čet v Egipt. Še ta teden bodo baje odpisani v Aleksandrijo prvi transporti. Razen tega parnika je angleška vlada rekvirirala tudi še parnike »Laurentica«, »Laconia« in »Samarra« od White Star Line in še nekaj drugih parnikov, ki se preurejujejo za prevoz čet. Rekvizicija je bila izvršena takoj po padcu Hoareja in je po mnenju italijanskih listov najboljši dokaz, da hoče Eden nadaljevati bojovito politiko Anglije proti Italiji.

MIR NA FRONTAH.

ADIS ABEBA, 7. januarja. Na severni obesinski fronti so zastale vse operacije zaradi silnega deževja. Med Desijo in severno fronto so se utrjali oblaki, da so cele pokrajine pod vodo. Sedaj ni mogoč noben vozovni promet s severno fronto. Zaradi silnega deževja je tudi cesar odgodil svoj odhod na severno bojišče. Pa tudi zaradi abesinskega Božiča, ki se obhaja istočasno s pravoslavnim, je nastal na bojiščih mir. Italijanska letala mečejo sedaj letake, v katerih pozivajo Abesince k uporu. V Volkaitu so vrgli tudi več bomb in plinskih bomb.

POLOŽAJ V JULIJSKI KRAJINI.

TRST, 7. januarja. Nekam čudno postaja razpoloženje v vrstah samih fašistov. Le malokdo nosi še na vidnem mestu fašistični znak. Fašisti, ki so se izkazali pri raznih požigih in napadih v

Trstu in na deželi, so iz previdnosti že prodali svoje imetje, da s tem lažjim srcem lahko zbežijo v stare pokrajine Italije. Doslej je v vseh primerih, kjer so komu dali piti olje, bil prisoten sam fašistični tajnik in s tem dal temu činu še posebno važnost. Sedaj pa so nadomestili ričino olje s težkim oljem za mažo. Izvršitev tega pristno fašističnega čina pa poverijo nižjim organom, da ne bi nosili ob prevratu osebne odgovornosti višji fašistični hierarhi. Medtem pa številno brezposelnih narašča: ladjedelnice odpuščajo delavce radi pomanjkanja materiala, zidarji in tesarji so brez dela, ker ne dajo dovoljenja za nobeno novo stavbo, šoferji in mehaniki so radi omejenega avtomobilnega prometa brez zaslužka, delo v luki počiva.

V zadnjem času so imeli zlatarji polno dela. Prodajalo se je kar na debelo manj vredne prstane, da so jih ljudje lahko darovali na oltar domovine za boj v vzhodni Afriki. Oblasti pa so prišle temu na sled in so radi tega odredile, da mora vsak ob predaji navesti ime in naslov, tako da lahko proti njemu postopajo. Mesto oddanih zlatih prstanov pa bodo prejel železne.

ZBIRANJE PRSTANOV.

TRST, 7. januarja. Kakor po vsej Italiji, se je tudi na Goriškem vršilo in se še vrši pobiranje poročnih prstanov v prisiljenem tempu. V nobeni meri ni mogoče govoriti, da se je ta akcija izvršila spontano, le če izvezemo nekaj primerov najzagrizenejših, ker so fašisti vplivali na ljudstvo direktno in indirektno. Fašistični listi sami poročajo seveda, da se je ljudstvo z velikim navdušenjem odzvalo tej akciji, in, ako pripomnimo da so predstavljali prstani za precejšnje množice edini nekaj vredni predmet, ki so ga imeli v posesti. S tem so zopet fašisti sami morda nehoti pokazali v kakem stanju se nahaja goriško gospodarstvo. Na deželi so morale žene nesti svoje prstane več ur daleč, kjer so poslovale nabiralne komisije.

REKONSTRUKCIJA VLADE V ČSR.

PRAGA, 7. januarja. Po zanesljivih informacijah je dosežen sporazum s Slovaško ljudsko stranko glede rekonstrukcije vlade, v katero bodo vstopili tudi predstavniki te slovaške stranke. Razen tega se trdi, da bo v rovi vladi ustanovljeno tudi ministrstvo za narodne manjšine.

AMERIŠKE POMORSKE VAJE.

NEWYORK, 7. januarja. Pred San Pedrom, glavno bazo ameriške tihoceanske vojne mornarice, je zbranih 150 bojnih ladij vseh vrst in okoli 400 vodnih letal. Ladje pričenjajo velike pomorske vaje, ki bodo trajale 3 dni.

POPLAVE V FRANCIJI.

PARIZ, 7. januarja. V Franciji so nastale katastrofalne poplave. Največje so poplave ob reki Loire in pri Nantesu. Ako se voda še dvigne, bo v Nantesu prekinjen ves promet in bodo tudi tovarne morale počivati. V delih ob reki je voda prodrla v hiše in napolnila vse kleti. Tudi železniška proga Pariz—Nantes je zaradi poplav prekinjena, a prav tako tudi proga Angers—Nantes.

BOJ Z OGNJENIKOM.

HONOLULU, 7. januarja. Ognjenik Mauna Loa na Havajih je pričel silovito bruhati. Goreča lava pokončava celo pokrajino. Da bi jo osmerili v morje, so skušali letalci z bombami razstreliti rob ognjenika, njihovo delo pa ni imelo uspeha. Sedaj se nameravajo poslužiti dinamita.

Domači razgledi

Maribor v luči tujskega prometa

Rezultati lanske bilance — Zadovoljiv obisk tujcev — Ali bo tujski promet prinesel Mariboru bodočnost? — Preko tri milijone dinarjev! — 34.491 nočnin!

Z drugačnimi občutki delajo bilance čisto industrijska ali čisto upravna mesta, kot jo dela naš Maribor, ki je tako rekoč na razpotju svoje bodočnosti, svoje sreče. Ko sestavljamo ob vsakem novem letu razne statistike, nas nehote prevzame občutek, kako smo gospodarili v minilem letu in da-li smo se vsaj skušali zavedati, kaj pomeni preživeti leto dni v veliki družini, v veliki družbi našega mesta, ki mu danes načeljujejo poklicni činitelji, katerim se vsak izmed nas pokorava, rekateri mrmraje, pretežna večina pa popolnoma brezbržno. Nad 33.000 nas živi in umira takorekoč pod skupno streho in podzavedno podpiramo in pomagamo vsak po svoje k tej skupnosti. Vsak med nami ima svoje ime, če pa smo v tujem kraju, se tujcem najprej predstavimo kot Mariborčani. Ko smo na tujem med tujci, se torej bolj zavedamo svoje skupne strehe, svojega skupnega doma, ki nosi viteški grb z belim golobčkom. In ker nas je tako vzgojila današnja doba, ker nas je tako vzgojilo življenje, smo pod skupno streho v skupnem domu na svojo skupnost premalo porosni in se vse premalo brigamo, kaj nam je prinesla dobrega ali slabega naša skupnost v preteklem letu in kaj nam bo prinesla v novem letu, v bodočnosti. Naša sveta dolžnost bi bila, da bi ob zatonu vsakega starega in v zarji vsakega novega leta zahtevali točen in jasen obračun od tistih, ki so načelu naše skupnosti, od tistih, ki gospodarijo z našimi dajatev, bi nas zanimalo veliko bolj in prav bilanca dela in uspehov bi bile najboljši kazipoti za bodoče življenje.

In če se na pragu novega leta vprašamo, kateri činitelji pa prinašajo naši

skupnosti, našemu mestu, največje koristi, pač ne moremo prezreti tujskega prometa.

Odveč bi bilo ob tej priliki ponovno naglašati velike koristi, ki jih ima naš obmejni Maribor od tujskega prometa, odkar je raznesla v širni svet propagando za lepoto Maribora in njegove romantične okolice mariborska Tujsko-prometna zveza, naraščala od leta do leta število tujcev. Tako je lani obiskalo naše mesto skupno nad 28.000 tujcev. V primeri s predlanskim letom se je lansko število pomnožilo za 4000. Iz posameznih banovin naše države je prišlo v Maribor skupno 20.381 gostov, in sicer iz dravske 12.681, iz savske 148, vrbaške 880, primorske 877, drinske 318, zetske 101, dunavske 469, moravske 61, vardarske 32, iz Beograda 524, iz Zagreba 1361, iz Ljubljane pa 1639. Iz tujine je prišlo lani v Maribor skupno 7634 tujcev, nekaj sto več kot predlansko leto. Med njimi je bilo največ Avstrijcev, in sicer 4416, nadalje 1741 Čehoslovakov, 899 Nemcev, 457 Italijanov, 198 Madžarov, 157 Poljakov, 53 Bolgarov, 58 Rusov, 18 Grkov, 56 Francozov, ostali iz drugih evropskih in ameriških držav. Skupna vsota nočnin znaša v lanskem letu 34.491 napram 26.772 nočninam v predlanskem letu. Če računamo, da so plačali gosti povprečno 30 dinarjev za nočnino in po 50 dinarjev za prehrano, je vrglo samo to oboje našim hotelirjem in gostilničarjem nad 3 milijone dinarjev.

Najživahnejši tujski promet prikazujejo sezonski meseci junij, julij, avgust in september. Rekordno število tujcev v Mariboru pa je bilo doseženo za časa Mariborskega tedna. Veliko je zanimanje tudi za zimsko sezono, kakor pa izgleda bo vreme najbrže prekrizalo vse lepe račune.

Sportno gibanje

S. K. Železničar je v Ljubljani dobro odrezal

Mariborski Železničarji so premagali Hermežane s 4:2 proti Primorju pa so igrali neodločeno 1:1

Letošnjo nogometno sezono so otvorili mariborski Železničarji, ki so za praznike v Ljubljani odigrali dve tekmi, in sicer v nedeljo proti ŽSK Hermesu, večeraj v ponedeljek pa proti »ligašu« ASK Primorju. Dvodnevno gostovanje v Ljubljani se je zaključilo z lepim uspehom, kajti mimo zmage nad Hermesom, je vsekakor važen neodločen rezultat proti Primorju.

Po današnjih kritikah v ljubljanskih tiskih je Železničar prav dobro zaigral ter se predvsem odlikoval z članom in po-

žrtvovalnostjo. Železničarji so prvi dan nastopili v postavi: Švajghofer, Frangeš, Antoličič, Eferl, Seifert, Golinar, Lešnik, Bačnik, Konrad, Pavlin in Habit, večeraj pa so moštvo pregrupirali ter so igrali v postavi: Mahajnc, Frangeš II, Ronjak, Eferl, Frangeš I, Antoličič, Lešnik, Golinar, Konrad, Pavlin in Seifert.

Spričo dolgega zimskega odmora ter pomanjkanja treninga na polju sta uspeha, ki sta ju naši Železničarji dosegli v Ljubljani, vsekakor dober uvod k letošnji nogometni sezoni.

Jugoslavija in letošnja olimpijada

Kot smo že poročali, bo Jugoslavija številno udeležena na letošnjih olimpijskih igrah. Število 114 tekmovalcev, ki se bodo udeležili ali zimskih ali pa poletnih iger, je preveliko, da bi mogla blagajna pripravljalnega odbora vsem 114 tekmovalcem omogočiti udeležbo. V tem pogledu je napravljen cel načrt, kako priti do potrebnih sredstev. V nekaj dneh bodo dane v promet po odobrenju min. za pošte posebne »olimpijske znamke«. Vsaka znamka bo stala 1 Din; tiskane bodo pa v 4 barvah: črno, zeleno, rdečo in plavo. Na znamkah bodo naslikani posamezni popularni igralci in pa momenti iz tekem, ki so bile odigrane v ligah. Znamke bodo izdane 12. t. m. in bodo v prometu do 30. septembra. Vsak sportnik naj bi brezobvezno kupil poleg prave znamke še »olimpijsko znamko« in na ta način pomagal kriti stroške. V celoti je napravljeno 110 klišejev, ki bodo predstavljali 10 golmanov v črni barvi, 20 branilcev v zeleni barvi, 30 krilcev v rdeči barvi in 50 napadalcev v plavi barvi. Hkrati bo razpisana nagra-

da 5000 Din za onega, ki bo na podlagi teh znamk uganil, kako bo sestavljena naša nogometna reprezentanca. Kdor bo pa uganil samo vseh pet napadalcev, dobi 1000 Din, kdor pa krilsko vrsto, branilca in golmana, pa 500 Din. Za pravilno postavljeno ožjo obrambo 75 Din, za vsakega posameznega igralca pa 4 Din.

Da bo pa omogočeno vršiti točno kontrolo nad prodajanjem znamk in nad onimi, ki se bodo razpisu udeležili, bodo one organizacije in posamezniki, ki bodo znamke prodajali, morali na poseben način obveščati olimpijski odbor v Beogradu.

Pametni psi.

V Belikasu v Turčiji so mestni očetje sklenili, da bodo uničili in pokončili vse blodeče pse. V to svrhu so prejeli občinski uslužbenci navodilo, da vržejo tem psom kos mesa, posut s strihinom. Toda niti eden od psov si ni zaželel tega mesa. Radi tega užaljeni in jezni mestni očetje so sklenili, da bodo vse pse brez gospodarja peljali iz mesta in jih tam dali postreliti. Doslej pa se ni posrečilo ujeti niti desetine vseh belikaskih psov.

Kulturni razgledi

Kronika slovenskih mest

Za Novo leto je izšla zadnja lanska številka »Kronike slovenskih mest«, te naše odlične revije, izhajajoče v Ljubljani četrtletno. Tudi gradivo te številke je bogato in zanimivo. Dr. Rudolf Andrejka je opisal »Poslopje mestnega muzeja v Ljubljani, njega zgodovino in stanovanje«; dr. A. Vodnik je objavil studio »Francesco Robba«; R. Fabiani je zaključil opis »Orgelj v ljubljanskih cerkvah«, dr. R. Andrejka »Zgodovino Primčeve hiše v Ljubljani«, dr. S. Škerlj pa »Italijanske predstave v Ljubljani po zgraditvi stanovskega gledališča. Dr. M. Dolenec je objavil prispevek »Ljubljanska rokopisna zbirka pravnih obrazcev in predpisov iz tridesetletne vojne; A. Podbevšek opis »Narodni domovi v Sloveniji«; Janko Jarc »Ob petstoletnici Novega mesta«; L. Pip »Starostno raz-

delitev prebivalstva po ljudskem štetju z dne 31. decembra 1880«; Fr. Pivka opisuje »Mariborsko letalsko stotnijo«; inž. L. Prezeli »Kmetijsko vprašanje velike Ljubljane«; D. Ravljen »Grobnice Janezov v Judenburgu«. Nato sledi B. Vidra ljubljanska, Fr. Baša mariborska in J. Orožna celjska kronika. Zvezek zaključujejo prispevki: Splošni pregled, Upor v Judenburgu, L. Stanek »Kako so si razlagali potres v Ljubljani 1. 1895.« itd. V ovojni prilogi so pa še sestavki: Upor v Judenburgu 1918., Kemična industrija v Mariboru (Tvornica za dušik d. d. Ruše) in Mariborska mestna podjetja. Zvezek krasi veliko število ilustracij in prilog, med katerimi naj omenimo celostransko večbarvno Langusovo podobo Primčeve Julije.

»Popotnik« in naše obmejno učitelstvo. Učiteljsko društvo Maribor levi breg je 7. dec. 1935 soglasno sprejelo sledeči predlog svojega predsednika gosp. Mirko Vaude. »Popotnik« je edino pedagoško glasilo naše sekcije JUU. Članstvo tukajšnjega učiteljskega društva ne odobrava, da je prav sedaj, ko se pojavljajo tako številna in aktualna pedagoška vprašanja, ta naš pedagoški list — namesto razširjen — celo okrnjen, zato predlaga, da se razširi zopet v prejšnji obseg. Če za to ni sredstev, naj o načinu kritja razpravlja bodoča banovinska skupščina. Za vse primere je morda treba misliti tudi na cenejšo priključitev zmanjšane »Prosvete« kot dela »Popotnika«, kakor tudi na dosego podpore pri oblasti, ki poleg le odredbe in osebne vesti prinašajočega »Prosvetnega glasnika«, ki je imel poprej tudi kratke pedagoške članke, ne izdaja ne uradno, niti poluradno, niti ne finansira nobenega pedagoškega lista. — Bolj kot kdaj poprej pogrešamo danes tedno izhajajočega, prejšnji obseg zavzemajočega in vse sodobne jugoslo-

vanske šolske probleme obravnavajočega »Popotnika«!

Idejni profili slovenskih preporoditeljev. Učenci univ. prof. dr. Ivana Prijatelja so izdali za šestdesetletnico njegovega življenja v Ljubljani lepo knjigo, v kateri je dr. Slodnjak v uvodu opisal jubilatovo plodonosno delo za slovensko kulturo, zlasti literarno zgodovino, nato pa sledi Prijateljeva razprava »Idejni profili slovenskih preporoditeljev«. Kdor hoče spoznati narodni in kulturni preporod Slovencev in njega razvoj, ne more in ne bo nikoli mogel mimo te razprave. Prijatelj je orisal najprej zelo plastično splošne politične in duhovne razmere v tedanji Avstriji (konec 18. in začetek 19. stoletja), nato pa naslikal v tej luči slovenski preporod in preporoditelje od janzenistov preko Čopovega kroga do Prešerna in novega rodu, ki je sledil. Izid te klasične Prijateljeve razprave v posebni, grafično odlični knjigi, moramo zato zares iskreno pozdraviti. To je najprimernejša počastitev mojstrove šestdesetletnice.

Ptujske novice

Občinska seja. Prva javna redna seja novega občinskega sveta bo v četrtek 9. t. m. ob 18. uri v mestni posvetovalnici.

Poprava volilnih imenikov. Mestno poglavarstvo v Ptuj popravljaja, kakor vsako leto v mesecu januarju, uradnim potom volilne imenike. Vpogled v te imenike ima vsak volilni upravičenec. Spremembe za vpis ali izbris je prijaviti pri mestnem poglavarstvu (policijski oddelk) najdalje do 25. t. m.

Tujci v Ptuj. V letu 1935 je Ptuj obiskalo 2163 tujcev, kar znaša 8695 nočnin. Od tujcev je bilo 1454 iz naše države, 709 pa iz inozemstva. Od teh poslednjih je bilo 456 iz Avstrije, 11 iz Francije, 66 iz Nemčije, 54 iz Čehoslovaške, 7 iz Romunije, 5 iz Bolgarije, 2 iz Poljske, 16 iz Rusije, 44 iz Italije, 32 iz Madžarske, 3 iz Anglije, 13 pa iz ostalih držav.

Tombola ptujske gasilske čete. Kakor vsako leto, je ptujska Gasilska četa tudi letos priredila svojo tradicionalno veselico s tombolo, ki se je vršila v obširnih prostorih Društvenega doma. Dvorana je bila okusno okrašena, obisk pa je bil prav dober; prireditve se je udeležilo občinstvo iz vseh slojev in tudi gasilci iz okolice so bili častno zastopani. Prireditve je v vsakem oziru prav dobro uspela in so zadovoljni vsi, posebno pa oni srečni, ki so odnesli od tombole nad 500 krasnih dobitkov.

Aretacija osumljencev uboja. V zvezi z ubojem Antona Kureša iz Hajdoš, o čemur smo poročali, so orožniki aretirali 8 oseb, ki so na sumu, da so pri uboju sodelovale. Izročili so jih okrajnemu sodišču v Ptuj. Skupno število aretirancev, ki so osumljeni uboja Martina Žnidarčiča iz Pestikev pri Zavrču, pa znaša 5 oseb, tako da se radi dveh ubojev nahaja trinajst oseb v preiskovalnem zaporu. Od aretirancev uboja ne prizna nikdo in valijo krivdo drug na drugega.

Nezgode in nesreče. Ponesrečij se je Leopold Valner, 54 let star upokojeni sodni uradnik. Padel je tako nesrečno, da si je strl levo nogo v gležnju. Spra-

vili so ga v ptujsko bolnišnico. — V isti zavod so prepeljali tudi 27letnega viničarja Roka Uruka iz Sestrž pri Cirkovcah s prestreljeno levo nogo. Vincenca Rodoška, viničarja iz Ptujske gore pa z zlomljeno desno roko, ki mu jo je nekdo strl s kolom.

Pasji zapor. Radi suma pasje stekline je oblast odredila za mesto Ptuj in njeno okolico pasji zapor.

Slovenijegoriške novice

Zadnja pot Franca Roja. V zatišju Slovenskih gor so počili strelci. Nad življenjem je obupal 21letni veleposestniški sin France Roj, ki si je, kakor smo že poročali, vzel svoje mlado življenje. Pokojni mladenič je bil miren, tih značaj, zaprt sam vase. Nikomur ni razodel svojih bolečin, nikomur ni tožil, v grob je vzel s seboj svojo skrivnost. Ni ga človeka, s katerim bi bil prišel kdaj v življenju navzkriž, preko svojih ust ni spravil nikdar žal besede. — Težki obljaki so se podili na nebu. Dež je bil, ko so se preteklo soboto zbirali številni pokojnikovi prijatelji in znanci, da ga spremijo na njegovi zadnji poti. Narava je čutila s preostalimi, saj ni bilo očesa, ki bi ostalo suho, ko so zabijali rakev pred materjo in sestro, ki sta se v krčih zvijale od bolečin ločitve. Dolg je bil spreved, ki je krenil na domače pokopališče. Krsta je bila vsa v cvetju in je bil med najlepšimi venec, ki mu ga je poklonila sokolska četa na Sladkem vrhu, katere zvest in agilen član je bil pokojni Franček. Mnogo cvetja so prinesli tudi lovci in gasilci, saj se je nesrečni mladenič udeleževal vseh povsod z velikim pridom. Krsto so nosili njegovi najboljši življenjski tovariši Sokoli, ki so mu tudi vso pot svetili, dalje so ga menjaje vzeli na svoja ramena gasilci od Sv. Jakoba ter domači fantje. Ob odprtem grobu je bilo slovo še težje. Rosnih oči so vsi spremeljevalci zapuščali poslednje bivališče svojega dragega in tako ljubljene Frančka. Počivaj sladko!

„Čuvajte Jugoslavijo“!

Mariborske in okoliške novice

Badnjak...

Mariborski pravoslavni so včeraj na prav prisrčen način proslavili tradicionalno in prelepo slovesnost božičnega »badnjaka«. Zbrali so se v mestnem parku ob badnjaki, ki so jih popeljali vzdolž Tomšičevega drevoreda in Aleksandrove ceste v mešsko vojašnico, od tamkaj skozi mesto v vojašnico vojvoda Mišića in artilerijsko vojašnico ter končno do vojašnice kralja Petra, kjer se je krasno formirani badnjaški sprevod zaključil. V sprevodu so bili poleg okrašenih vozov z badnjaki mariborski častniki na konjih, nadalje sokolski jezdni odsek ter številni pripadniki tukajšnje pravoslavne cerkvene občine v kočijah. Vse je bilo okusno okrašeno, vojaška godba pa je povzdigovala s sviranjem slovesnost učinkovitega božičnega spreveda. Med udeleženci sta bila poleg ostalih vodilnih članov tukajšnje pravoslavne cerkvene občine ter drugih vojaških odličnikov mestni poveljnik mariborski general M. Milenković ter vneti mariborski prota Trbojevič. Po vojašnicah in v krogih mariborskih pravoslavnih bratov je na božični praznik vladalo svečano, praznično božično razpoloženje.

Koncertne prireditve v dvorani Grajskega kina

Za prirejanje koncertov sta v Mariboru na razpolago dve lepi dvorani: unionska in kazinska. Žal sta pa ti dve dvorani prav poizmi, v glavni koncertni sezoni, skoro neuporabljivi, ker ju z zastarelimi kurilnimi napravami ni lahko zadostno segreti. Na ta račun je bilo že dosti pritožb od strani občinstva, ki se že iz zdravstvenih razlogov ni rado udeleževalo koncertov, češ da vedno vleče, in ne več ali raj vzameš plašč s seboj ali ga naj odložiš v garderobi. V takih okoliščinah tudi najboljši izvajalci ne more poslušalcev ogreti in vez med izvajalci in občinstvom je bila uničena. Pritoževali so se potem še prireditelji, ki jim je bil s tem moralni uspeh omajen. Gmotni uspeh polagajo kar na ognjišča peči iz lepih starih časov, ki se nam zde sedaj kakor lepe bajke. In na ta način je dandanes postal vsaj gmotni uspeh koncertov — bajka. Upajmo, da nam bodo boljši časi dali boljše peči v naših koncertnih dvoranah. Z otvoritvijo Grajskega kina v lastni palači je dobilo naše mesto edinstveno dvorano z vsemi modernimi napravami, ki se je na mah priljubila vsem obiskovalcem kinematografskih predstav. Zaradi popolne akustike in centralne lege je ta dvorana zelo primerna za prirejanje koncertov. V ta namen se je vodstvo koncertnega biroja Glasbene Matice obrnilo na vodstvo Grajskega kina. Gospod Guštin, uvideven in dovtopen za vsako dobro stvar, je dvorano radevolje stavil koncertnemu biroju na razpolago. Glavni namen tega dogovora je bil, populariziranje koncertov v našem mestu. Uverjeni smo, da bo naše mnogoštevilno glasbo ljubše občinstvo z veseljem pozdravilo to novo pridobitev in odslej rajši posečalo koncertne prireditve. Otvoritev letošnje sezone bo že 16. januarja.

30.000 dinarjev za spomenik kralju Aleksandru v Mariboru je prispevala mariborskemu spomeniškem odboru tukajšnja tvrdka Hutter in drug.

50letnico rojstva je obhajal te dni ravnatelj mestnega pogrebnega zavoda g. Karel Jug. Ob lepem življenjskem jubileju mu želimo še obilo takšnih »križev«!

Pri Abrahamu. Te dni praznuje 50letnico rojstva priljubljeni in mnogozaslužni župan v Gornji Radgoni ter vzorni nacionalni delavec dr. Lenart Boezio. Iskreno čestitamo! — V Mariboru je slavil 50letnico rojstva popularni restavrator g. Jože Povodnik. Naše tople čestitke!

Odlikovanje. Včeraj je bila na tukajšnjem državnem tožilstvu prisrčna slovesnost odlikovanja zaslužnega in priljubljenega upokojenega višjega oficijala Martina Trojnerja z redom sv. Save V. stopnje. Ob tej priliki se je v prostovih višjega državnega tožilca g. dr. Zor-

jana zbralo celokupno osebje državnega tožilstva. S prelepimi besedami je višji državni tožilec dr. Zorjan naglašal za sluge, ki si jih je z vestno službo in vzornim delom pridobil slavljenec. Po nagovoru je višji državni tožilec pripel na prsa odlikovancu red sv. Save V. stopnje.

Mrtvaški zvon. V Počehovi 18 je umrla v starosti 72 let posestnikova žena Terezija Felser. — V Cankarjevi ulici 2 je preminula v visoki starosti 81 let železničarjeva vdova Alojzija Bezjak. Žalujočim naše iskreno sočutje!

Odprta noč in dan so groba vrata... V Mariboru so te dni umrli: Na Grajskem trgu 67letna Lucija Germ, vdova po magistratnem poduradniku. V splošni bolnišnici 20letni elektromehanični pomočnik Ivan Čamer. Istotam 79letna zasebnica Magdalena Gritsch. Petar Todorovič — pokojeni učitelj, star 71 let. Terezija Roček, posestnikova žena. Počehovo, Ptujška cesta 27, stara 73 let. Jožef Rešman, ključavničar državnih železnic v pokoji, star 54 let. Žalujočim naše toplo sočutje!

Življenje in smrt v Mariboru. O gibanju prebivalstva v Mariboru v preteklem letu pri katoličanih in starokatoličanih smo že poročali. Pri pravoslavni pa je bilo v preteklem letu 5 rojstev, 7 smrtnih slučajev in 5 porok. Pri luteranci je bilo 10 rojstev, 5 smrtnih slučajev in 6 porok. Pri brezkonfesionalcih 1 rojstvo in 2 smrtna slučaja.

Zanimiva statistika. V preteklem letu se je rodilo v Mariboru 423 nezakonskih otrok. Skupno se je rodilo v Mariboru v preteklem letu 1663 otrok. Nezakonski tvorijo torej približno četrtino v letu 1935 v Mariboru rojenih.

Posestva gredo iz rok v roke. Marija in Josip Osolin iz Laškega sta kupila iz zapuščine Jožefa Klajnskevo hišo v Vojašniški ulici 10 za 153.487,50 dinarjev. — Posestnica Roza Voglova je prodala mestni občini mariborski 56 kvadratnih metrov zemlje za regulacijo Meine ulice, in sicer bo mestna občina kot protivrednost postavila leseno ograjo. — Posestnica Ida Scherbaumova je prodala dr. Antonu Horvatu iz Ormoža hišo v Cankarjevi ulici 33 za 330.000 dinarjev. — Dediči zapuščine pokojne Elizabete Tomazičeve so prodali del parcele v Principovi ulici Julijani Domiterjevi in Mariji Markovičevi za 13.125 dinarjev. Posestnica Olga Ogrizekova iz Pesnice je darovala 200.000 dinarjev vredno hišo Elzi pl. Greinerjevi, zasebnici na Dunaju.

Mali lesni dobavitelji se organizirajo. V Mariboru se snuje zadruga »Dravoles«, ki hoče združiti male lesne dobavitelje od Dravograda do Maribora. Zadruga bo naš pohorski les oskrbovala s prevozom po Dravi Beogradu, Osijeku, Apatinu in drugim središčem lesne trgovine v naši državi.

Ponarejen kovanec. V neki mariborski trgovini se je v soboto pojavil ponarejen 10dinarski kovanec. Falzifikat je zaplenila policija.

Zahvala. Gospa Slavka Rodičeva, profesorica na gimnaziji v Sarajevu, je darovala za deco v banovinskem dečjem domu v Mariboru znesek 200 Din v spomin pokojnega brata poročnika Vojna Rodića. Za velikodušen dar se uprava najiskreneje zahvaljuje.

Koncert Romana Klasinca. Spored klavirskega koncerta dr. Romana Klasinca 16. januarja v dvorani Grajskega kina obsega same romantične skladbe. Zastopani so: Chopin, Debussy, Reger, Schumann. Večer bo pravi domači praznik glasbene umetnosti. Spoznaj bomo umetnika, ki je naše gore list. Rastel je v Mariboru, dozorel v inozemstvu. Vrnil se je med svoje rojake, da nam pokaže in nudi sadove svojega prizadevanja. Opozorjamo na njegov nastop že sedaj.

Klub koroških Slovencev vabi na klubski večer, ki bo v sredo 8. t. m. ob 20. uri v društvenem lokalu pri Povodniku (Novi svet) s sledečim drevnim redom: 1. Komemoracija po pok. voditelju kor. Slovencev, poslancu Fr. Grafenauerju, 2. Predavanje prof. Ladislava Mlakarja o predmetu »Društvo narodnih manjšin in avstrijski Slovenci«. Udeležba za članne obvezna. Vabljeni so tudi prijatelji.

Filatelistični krožek v Mariboru je zboroval 2. t. m. in si je izvolil stari odbor z majhnimi spremembami. — Krožkovi sestanki so se prestavili na sredo zvečer in sicer v gostilni »Pri Prleku« (Tattenbachova ulica). — Tudi filatelisti nečlani so vabljeni kot gostje.

Ljudska univerza v Studencih prične zopet svoja predavanja redno ob četrtkih ob 19. uri. Dne 9. t. m. predava prof. J. Sedivy o Slovaški. Skioptične slike! Vstopnine ni.

Program v Veliki kavarni je prepoln zanimivih sprememb in takšen, da si ga mora vsakdo ogledati.

Nočno lekarniško službo imata danes v torek Albaneževa in Vidmarjeva, jutri v sredo Königova in Savostova lekarna.

Bigamija... Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je moral zagovarjati 39letni trgovski potnik Karel Pirher iz Dravograda, in sicer radi bigamije. Leta 1920 se je bil namreč v Italiji poročil z neko Marijo Tugnoli. Leta 1923 pa je svojo prvo ženo zapustil ter se preselil v Celovec, kjer se je seznanil z neko Ano Karasel. Z njo se je podal nato v Holandijo ter se je z njo leta 1928 poročil. Sodnik okrožnega sodišča g. dr. Tombak ga je obsodil radi bigamije na 4 mesecev strogega zapor, pogojno za dobo dveh let.

Roparski morilec iz Gradca aretiran. V petek so v Nišu aretirali Nemca Siegfrieda Klimasetskija, ki je nedavno izvršil v Gradcu strašen roparski umor. Morilca so prepeljali v Maribor, odkoder so ga včeraj odpravili preko meje v Avstrijo, kjer ga bodo sodili.

Sodišču so izročili študenški orožniki 27letnega posestniškega sina Karla Beloglavca iz Studencev in sicer radi številnih telesnih poškodb, ki jih je prizadajal staršem in drugim.

Žile si je prerezal. Včeraj se je neki tovarniški delavec sprl s svojimi starši. Bil je nekoliko pijan in si je v duševni depresiji hotel končati življenje. Prerezal si je žile na levem zapestju, toda v bolnišnici so ga zdravniki rešili.

Huda nesreča pri stroju. V tovarni Zelenka & Co. se je preteklo noč pri delu hudo, ponesrečil 23letni barvar Franc Klampfer. Po nesrečnem naključju je prišel z desno roko v stroj, ki mu je odtrgal prstanec in razmesaril ostale prste. Takoj so prišli na pomoč reševalci, ki so nevarno poškodovanega prepeljali v bolnišnico.

Strašno so ga zdelali. V mariborski bolnišnici leži 23letni delavec Jože Arnuš iz Grušve pri Sv. Marjeti ob Pesnici z obema zlomljenima rokama, nalomljeno nogo, razbito lobanjo, podplutim desnim očesom in popolnoma marogastim hrbtom. Tako so ga zdelali, da se nesrečnejši niti gani ne more od bolečin. Ko sta se Arnuš in njegov prijatelj vračala z vasovanja domov, so ju napadli fantje. Prijatelj je srečno ušel, Arnuša pa je doletelo. Zdelali so ga tako, da je nezavesten obležal in so ga morali nemudoma prepeljati v bolnišnico, kjer je njegovo stanje precej resno.

Staro sovražstvo. Preteklo soboto sta se v neki gostilni pri Sv. Martinu pri Vurbergu sprla 50letni posestnik Ivan Pichler in 22letni posestniški sin Pavel Dvoršak. Med pretepom z noži je zadobil Pichler zabodljaj v hrbet in levo roko, nasprotnik pa mu je zlomil tudi levo. Dvoršak pa je dobil zabodljaj v levo koleno. Oba so prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

Enega od »Treh modrih«... so v Spodnji Polskavi s tako silo treščili iz hiše, da je padel in si zlomil levo nogo pod kolenom. Je to 35letni posestnik Ivan Ferline, ki se zdravi v mariborski bolnišnici.

Brat nad sestro. Preteklo soboto je prišlo v Mostečnem pri Makolah do strašnega dejanja. Med 49letno Terezijo Krajncovo in njenim bratom je nastal prepir. V navalu silne jeze je brat pograbil sekuro in z njo sestri skoraj razklal glavo. Težko ranjeno Terezijo so reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Vrček piva v glavo. Pri neki veselici v Guštanju je neki delavec vrgel s toliko silo uradniku Maksu Husarju vrček piva v glavo, da mu je presekalo žilo odvodnico na treh mestih in bi Husar gotovo izkrvavel, ako ne bi prišla takoj zdravniška pomoč. Delavca so prijavi državnemu tožilstvu.

GRAJSKI KINO Telefon 22-19

Od danes dalje velika nemška opereta polna sijaja in krasne glasbe

„Žena je nezvesta“

V glavni vlogi Joan Crawford in Clark Gable. Naš prihodnji film »Sequoia«, film kakšnega še ni gledalo človeško oko.

Kino Union. Nepreklicno četrtek zadnjič vefilm z Jan Kiepuro »Ljubljenece vseh žena«.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Torek, 7. januarja: Zaprt.

Sreda, 8. januarja ob 20. uri: »Bajadera«, Red B.

Četrtek, 9. januarja ob 20. uri: »Blodni ognji«. Poslovilna predstava Vladimirja Skrbinška. Izven.

Petek, 10. januarja ob 20. uri: »Operno-baletni večer E. Valjanijeve, I. Stupske in B. Pilata«. Izven.

Vladimir Skrbinšek, priljubljeni igralec in režiser, sedaj glavni režiser »Narodnega pozorišča« v Skopju, se poslovi od mariborskega občinstva v četrtek, dne 9. t. m. kot Dušan v Šorlijevih »Blodnih ognjih«, ki so med tem tudi že v Pragi dosegli izredno velik uspeh. Razen Skrbinška še sodelujejo Kraljeva, Rasbergerjeva, Furijan, Grom, Nakrst, Kovič P. in Gorinšek. Skrbinškovo poslovilno predstavo bodo spošтовatelji njegove umetnosti gotovo obiskali polnoštevilno. Vstopnice pri gledališki blagani (tel. 23-82)!

Dva plesna večera. V petek, 10. t. m. bo operno-baletni večer članov beograjske opere: prvakinja beograjske opere in dolgoletne članice milanske »Scale« Evgenije Valjanijeve ter baletnih solistov Ire Stupske in Borisa Pilata. — V sredo, 15. t. m. pa nastopi plesna umetnica Katja Delakova, topot s svojo plesno skupino ter ob sodelovanju švicarske plesalke Susi Weber in znamenitega plesalca Fritz Bergerja, ki je danes poleg H. Kreutzberga najbolj upoštevan plesalec.

Poplava v Kopališki ulici. Snoči je okoli 18.15. uri zadela neki osebni avtomobil, čigar šofer je bil precej pijan, v hidrant na vogalu Kopališke in Marijine ulice. Sunej je bil tako močan, da je avtomobilist hidrant pri zemlji odlomil in voda je z vso silo brizgnila v zrak. Čurek je bil celo višji kakor mesno kopališče. Dogodek je privabil zelo mnogo radovednežev. Škoda na hidrantu znaša 2800 dinarjev, vode pa je steklo za preko 600 dinarjev. Nepredvidnega šoferja so aretirali.

3500 Din... Mesarskemu mojstru Antonu Flisu je nekdo iz košare na stojnici ukradel denarnico, v kateri je bilo 3500 dinarjev. Tatvina je prijavljena policiji.

Dvonožni lisjaki, kletni dihurji in podstrešne podgane. Posestniku Antonu Frasnu iz Trčove pri Mariboru so še nezisledeni »krščeni« in dvonožni lisjaki izpraznili kokošnjak. Blažu Ruganu v Dolnji Počehovi so napravili nezaželen obisk žejni kletni dihurji in mu odnesli 200 litrov vina. Posestniku Antonu Lašiču v Račah pa so iz podstrešne shrambe ukradli 100 kg zluščene koruze. Vrišjo se poizvedbe.

Rokomavli... so vdrli pri posestniku Josipu Ferlinu v Kamnici ter mu odnesli zlato verižico, 4 prstane in druge predmete v skupni vrednosti preko 1000 dinarjev. Nekega osumljenca že imajo na varnem. Nadaljnje poizvedbe so v teku.

Požarni alarm! Včeraj popoldne so se vnele na dvorišču na Slomškovem trgu 4 smeti in nevarnost je bila, da se vžge poleg stoječa lesena drvarnica. O tem so obvestili mariborske gasilce, ki so ogenj kmalu pogasili. Škode ni bilo nikake.

Izgledi na planinah. »Putnikovo« vremensko poročilo s Pece pravi: temperatura — 10, oblačno, mirno, 60 cm snega, smuka dobra.

Darujte za spomenik Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Mariboru!

EVGENIJ SABANOV:

Mašcevanje profesorja Kabaja

ROMAN

»Kje ste bili?«
 »Skrit za zaveso sem stal in vas občudoval.«
 »Vidite. Vedela sem to.«
 »Saj ni mogoče.«
 »Zakaj naj ne bi bilo? Ženske čutimo včasih marsikaj bolj določno, kakor bi mogle videti. Zlasti čutimo vase uprte poglede.«
 »Gospodična...« je vzkliknil in hotel nadaljevati, a ni mogel.
 »Vidite torej, da bi vas zares rada iztrgala iz krempljev vašega resignacijskega pesimizma in vas postavila na pot zdravega življenja.«
 »Storite to!« je zaprosil, se ji približal, vzela njeno desnico, jo dvignil k ustom ter poljubil. »Poslej bo imelo moje življenje morda vendarle neki smisel in cilj. Toda: ne izvabite me ven zato, da me potem pustite še bolj na samem.«
 »To je odvisno samo od vas.«
 »Zares?«
 »Da.«
 »Hvala vam!« je vzkliknil ves vzradoščen in se ji hotel še bolj približati,

toda dekle se je naglo odmeknila in dejala:
 »Sedaj pojdite in mislite na najine besede.«
 »Spremem vas iz gozda. Saj vendar ne morete sami...«
 »A samo do parka.«
 »Prosim.«
 Šla sta molče drug ob drugem skozi mračno senco gozdnih velikanov. Vso pot nista več spregovorila besede, dasi so jima bile misli prepolne živih občutij. Šele tik pred parkom se je Apolonija ustavila:
 »Hvala vam še enkrat za pomoč in besede. Na svidenje!«
 »Kdaj?« je vprašal hlastno.
 »Kadar bo usoda hotela.«
 »Ne prej?«
 »Morda bo hotela še prej, preden bi se dogovorila. Kdo pozna njena pota?«
 Utrgala je s tal nekaj omorik in mu jih izročila. Irž. Atanazij Gal ji je še enkrat v zahvalo in slovo poljubil roko, se poklonil in nato izginil skozi park proti gradu. Apolonija je strmela za njim, do-

kler ga ni zakrilo gosto zelenje. Njena duša je prekipevala od solčnih razpoloženj, tako lepih, kakor jih do tiste ure še nikoli ni poznala. Damazov napad ji je docela izginil iz spomina.

IV.

Profesor Hilarij Kabaj je pretičal z asistentom Ecehijelom Kalistom skoraj vse ure dneva v svojem laboratoriju. Zdelo se je, da je docela umrl za vse, kar je obstajalo izven njegovih prizadevanj in eksperimentov. Celo spal je ne navadno malo; včasih je legel šele proti jutru, ne da bi se sploh slekel, kar na trdo klop poleg svoje delovne mize, ko pa je v daljavi nad gorami in gozdovi vstajala zora, je bil že zopet sklonjen nad mikroskopom. V tistih zadnjih dneh se je docela spremenila njegova bitnost, deloma pod uplivom razgovorov z dr. Servacijem Evaristom, deloma pod utisom napredovanja njegovega znanstvenega dela. Vse, kar je bilo v njem še človeškega, se je izgubljalo in delalo mesta enostranski zagrizenosti fanatika fiksnе ideje. Svet in ljudi je videl samo še skozi megleno prizmo, kakor nekaj tujega, kar njega ne tiče. Jasna mu je bila v vsem tem le ena sama zavest, da mora brezpogojno uveljaviti svojo čudežno moč in storiti nekaj silnega, nekaj takega, kar ni pred njim še nikoli

nihče storil. Pozabljal je vedno bolj celo na hčer Apolonijo in se zanjo ni dosti menil.

Kljub temu njegovo delo ni uspevalo tako, kakor je pričakoval. Imel je sedaj na razpolago vsa sredstva, kolikor mu jih je bilo treba, a tistega, kar je hotel, le ni mogel doseči. Zdelo se je, ko da se je reka nevidna sila zaklela proti njemu in vsemu njegovemu početju. To izgubljanje časa z neuspehim eksperimentiranjem je pričelo dr. Evarista počasi razburjati, da je postajal nestrpen in je še sam prečepel dni in noči poleg profesorja Kabaja in asistenta Kalista.

Vendar eksperimenti le niso bili brez vseh uspehov, le spreminjanje matematično natanko in živo dognane teorije v prakso je rodilo samo malenkostne rezultate. Štirje morski prašički, ki jih je profesor sprva uporabljal za svoje eksperimente, so se bili res nenavadno potegnili, da so bili bolj podobni jazbecem, kakor svojim naravnim vrstnikom, toda za doktorjeve in profesorjeve namene to še ni imelo nobene praktične vrednosti. Iz teh malih domačih živali bi morali nastati gorostasi, ki bi služili za vzor drugim umetno povečanim živalskim vrstam: strupenim kačam, medvedom, volkovom, lisicam, dehorjem, kuščarjem, muham, obadom, bolham, jastrebom itd. (Se bo nadaljevalo.)

Gospodarska življenja

Davčna navodila

V smislu čl. 148. zakona o neposrednih davkih dospe v I. četrtletju 1936 v plačilo: dne 1. januarja 1936 I. četrtletni obroki zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice. Prizadeži davčni zavezanci se opozarjajo, da te obroke v lastnem interesu poravnajo pravočasno, in sicer najkasneje do dne 15. februarja 1936.

Uslužbeni davek morajo pobrati, odnosno odvesti davčni upravi s seznamkom vsi delodajalci, ki zaposlujejo preko 20 uslužbencev, kakor tudi vse državne in samoupravne institucije in načeloma družbenemu davku zavezane osebe ne glede na število zaposlencev — najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca. Ostali delodajalci pa morajo pobrati uslužbeni davek v davčnih znamkah tako, da jih ob vsakokratnem izplačilu mezde nalepijo v davčni knjižici na zato določenem mestu in uničijo z žigom ali svojeročnim podpisom. (Čl. 98., 99., 100. zak. in pravilnik o neposrednih davkih.) Davek na neoženjene osebe, katerih mesečni prejemki znašajo več kot 2.500 pa morajo vsi delodajalci brez izjeme odpremiti v istem roku davčni upravi v gotovini. Zavodi, naprave in podjetja, ki so dolžna pob-

ratj davek na rente po čl. 71. zakona o nep. davkih, morajo odpremiti pobrane zneske po seznamku najkasneje v 45 dneh po preteku vsakega polletja, torej za II. polletje do 14. februarja 1936.

Davčni zavezanci splošnega davka na posl. promet po zakonu z dne 31. januarja 1922, ki plačujejo davek po knjigi opravljenega prometa, morajo predložiti prijave in plačati ustrezni davek za IV. četrtletje 1935 najkasneje do 30. januarja 1936. Davčni zavezanci skupnega davka na posl. promet, po zakonu z dne 12. julija 1930., ki so izbrali način plačevanja po vplačilih v gotovini in menicah, morajo polagati odplačila po prometu prejšnjega meseca v 20 dneh po preteku vsakega meseca z mesečnimi prijavi, oni pa, ki so izbrali za podstavo obračuna promet po fakturah pa v 50 dneh po preteku vsakega meseca. Dokler se ne izvrši odmera davkov za tekoče leto se morajo plačevati po davčnem predpisu iz prejšnjega leta (čl. 147.). Davek novih davčnih zavezancev in novih davčnih predmetov se mora plačati najkasneje v 30 dneh po prejemu plačilnega naloga.

Kdor ne plača dospelih obrokov do skrajnega plačilnega roka, mora plačati od tega dne pa do dne plačila 6% ne letne zamudne obresti in proti njemu se uvede izvršilno postopanje, ki je v zvezi z izvršilnimi stroški.

filmska igralka? Pri moškem je drugače. Če se poroči filmski zvezdnik, tedaj se pričakuje, da se bo žena podredila njegovim interesom. Popolnoma drugače je položaj moža filmske zvezdnice, če ne spada ta mož k filmski stroki. Predstavljajte si samo »gospoda Garbo« in to v družbi žene, ki si je utrla sama svojo življenjsko pot. Samo bedak ali junak bi mogel sprejeti tak položaj. In potem... Edini pravilni način zakonskega sožitja je, da ta dva človeka skupaj živita in da čas sožitja skupno prebijeta. To pa ni mogoče, dokler pripadam filmu. Zakonski dogovor razbija filmsko pogodbo. Moški potrebuje miselno in fizično navzočnost žene. Če poroči aktivno filmsko umetnico, ne more tega pričakovati in malo je izglelov na simpatični in idealni zakon.

Oboževalka M. Stillerja.

Ko sem prvokrat prispela v Hollywood pod pokroviteljstvom velikega Maurica Stillerja, sem delala izlete in sem hodila k premieram. Toda spoznala sem kmalu, da moje delo radi tega trpi. Tudi sem opazila, da je moj pojav ubijal v občinstvu potrebno iluzijo. Ustvarjajoči umetnik se mora le redko pojavljati v družbi in mora biti samotnega duha. Stillerjeva smrt me je globoko ranila. Vsa Evropa je v njem videla pomemben pojav v kraljestvu filma. Filmski direktorji so ga občudovali in brezpogojno priznavali njegovo veliko tehniko. Jaz sem ga oboževala. To je bila popolna predanost, kakršno zmore le prav mlad človek. Bilo je občudovanje učenca do učitelja, plašljive deklice do velikega mojstra. V svojem studiju mi je kazal, kako naj se gibljem, kako naj jem, kako se naj obnašam, kako naj izražam ljubezen in sovražstvo. Na odru sem videla samo rjega ter iskala njegove želje in navodila. Ko je umrl, sem bila kakor ladja brez krmarja. Osirotela sem, zapuščena, sama... Novinarjev nisem hotela sprejemati, ker nisem vedela, kaj naj bi jim

povedala. Izločila sem se iz hollywoodske družbe ter se popolnoma umaknila. V najveselejših in najrazigranejših kolonijah sveta sem postala samotarka. V nobeno družbo ne grem. Sem preutrujena. Ne vidim, kako drugi igrajo, moram spati. Ležem v posteli, če je moje delo v studiju končano. Če potrebujem odmor, stopim na konja in jašem, ali pa si poiščem solnčnega okrepčila ob Pacifiku. Sicer pa sem nekoliko nervozna. V svoji angleščini se tu pa tam malo zapletavam. V družbi se ne morem prav gladko izražati. Čutim oviro, bojazen, strah... V Hollywoodu, kjer preži za vsako mizo obilo iskalcev senzacij, bi me lahko napačno razumeli. Tako pa rajši o svojih privatnih zadevah molčim.

»Gospod Zdenek Koubek«: do 27. decembra gospodična, po 27. decembru gospod.

Po vsem svetu se je bila pred dobrim mesecem raznesla senzacionalna vest o spolni metamorfozi znane češke lahko-atletске rekorderke gđ. Zdenke Koubkove. O stvari smo že pisali. Naknadno dodajamo, kako se je ta zanimiv slučaj spolne menjave zaključil. Na mesto znane rekorderke na dolge proge Zdenke Koubkove je stopil gospod Zdenek Koubek, uradnik sportne tekmovalne agencije Sposag v Pragi. Zdenke Koubkove ni več. Dne 27. decembra je namreč simpatični gospod Zdenek Koubek stopil v Sposagovo pisarno, v kateri je nastavljen, v lepo izlikani novi moški obleki, potem ko mu je pristojna oblast na intervencijo njegovega odvetnika dala dovoljenje, da sme odslej nastopati kot moški. Kakor vsaka zanimiva in senzacionalna afera pa bo tudi slučaj Zdenke Koubkove kmalu zatonil v pozabo in ne bo minilo dolgo, ko bodo celo Pražani pozabili, da je bil gospod Zdenek Koubek nekoč ženskega spola.

Spominjajte se CMD

Iz življenja in sveta

Hollywoodske romance in zakonske težave

Nekaj filozofije o filmskih zakonih Iz razgovora ameriškega novinarja z Greto Garbo — »Utrujena sem...« — Angleščina ji dela skrbi — Ozadja razbitih filmskih zakonov

Nekemu spretnemu amerškemu novinarju se je posrečilo, da je dobil dostop do sicer popolnoma umaknjene filmske zvezdnice Grete Garbo in da je iz nje izvel nekaj zanimivih misli o problemih zakona med filmskimi zvezdniki in zvezdnicami. Iz tega razgovora povzamemo nekaj vodilnih misli, ki jih je ob tej priliki izpovedala slavna Greta Garbo na poedina novinarjeva vprašanja:

Zakaj se pravzaprav zanimajo ljudje za poročne zadeve filmskih zvezdnikov? To je vendar njihova privatna zadeva. Razen tega tudi niso taka poizvedovanja o poročnih razmerah in zakonskih prilikah filmskim zvezdnikom in zvezdnicam vedno neškodljiva. Le pomislite, kaj pomeni, če je občinstvo poučeno o nekem filmskem umetniku, ki igra vodilne in ljubinske vloge, da je ta filmski junak pravzaprav vzoren zakonski mož in družinski oče. Ravno v tem je

razlog, da se niso mogle v Hollywoodu dovoliti svatbene svečanosti z velikimi cerkvenimi paradami, banketi in plesi. Nič ni čudnega, če se filmski ljudje obotavljajo, da žrtvujejo svojo svobodo na račun zakonskih vezanosti. Mladina ima v splošnem pravico, da dela po svoji glavi. To velja tudi pri zakonskih izbirah. Mladim telesom pač ni mogoče natakati starikastih glav. Vsak zakon je loterija. Toda v tem splošnem razlogu ne ležijo vzroki tolikih porušenih in razbitih zakonov v Hollywoodu. So tukaj specialni, lokalni vzroki.

Specialni problem filmskega zakona obstoji v odgovoru na vprašanja: Dali imam v sebi sposobnost, da vzdržim v zakonu, katerega vezi so svete in trajne? Ali sem pripravna za to, da postanem ljubezniva zakonska žena tega ali onega moškega? Ali morem imeti kot žena uspel, kakor ga imam na primer kot

Mali oglasi

Razno

AFRIK. ŽIMO.

vato, žimnico, otomane, kauče, naslonjače v veliki izbiri nudi najceneje Novak. Vetrinjska 7, Koroška 8. 4285

Službo dobi

KONTORISTINJA

zmožna slovenščine in nemščine, se sprejme. Pismene ponudbe pod »Kontoristinja« na upravo »Večernika«. 46

Posesi

NOVA HIŠA

naprodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 67

Sobo odda

ODDAM SOBO.

veliko in svetlo, lepo opremljeno, boljšemu gospodu v Strassmajerjevi ul. 28-II, stanovanje 9. 4

Prodaj

JABOLKA

od Din 1.50 naprej prodaja Kmetijska družba, Maribor, Meljska cesta 12. 68

JABOLKA

naprodaj à Din 2.— kg. Po-brežje, Zrkovska 51, Perčič. 66

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!